

Natuur rond het Markdal

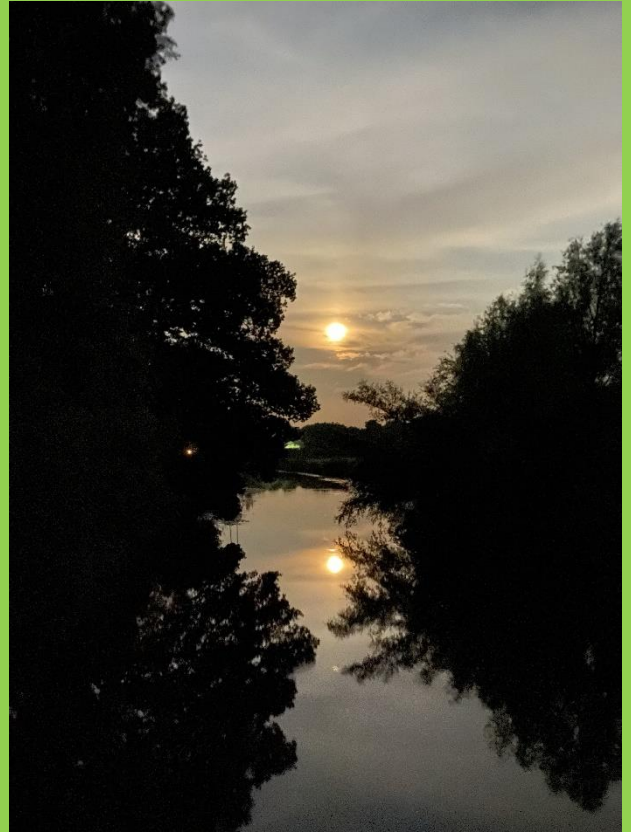
Info: 06-40007219

De geest van de rivier

Ik houd erg van wandelen. Het liefst doe ik dat elke dag en het weer zal me niet snel tegenhouden. In de winter probeer ik meestal gedurende de middagpauzes naar buiten te gaan om zo nog wat daglicht mee te pakken. Na zo'n verkwikkend stukje lopen is het zitten achter de computer weer beter te doen. In de zomer, als de dagen lang genoeg zijn en ik licht genoeg krijg, wil ik ook wel eens 's avonds laat, of zelfs 's nachts gaan lopen. Misschien wat eigenaardig, maar ik hou van de diepe rust van donkere paden in de polder of in het bos. Mensen kom je dan niet tegen, maar soms wel een egel, een haas, of een uil. Zo zag ik afgelopen jaar een bosuil, waarvan ik het silhouet tegen de nachthemel kon ontwaren. Ik liep langs de boom waarin hij zat en joeg hem kennelijk de stuipen op het lijf, want hij ging er snel vandoor. Zelf schrik je ook wel eens van een krakende tak, of een ander vreemd geluid in het donker, maar dat maakt het voor mij extra aantrekkelijk: kennelijk zit er nog steeds ergens dat jongetje in mij dat avonturen wil beleven. Zo liep ik een paar weken geleden rond een uur of elf 's avonds langs een poel die vlak bij mijn huis aangelegd is. Omdat de nachten nu alweer langer worden en het al flink kan afkoelen, hing er een mysterieuze nevel tussen de rietstengels. Een klein windvlaagje joeg een paar mistflarden mijn kant op en ik moest denken aan verhalen over watergeesten: spoken die gebonden zijn aan een bepaald ven, meer, of rivier, die het water beschermen, erin wonen en niet altijd het beste met verstorende mensen voorhebben. Het zal geen verbazing wekken dat ik geen echte geest heb gezien,

maar het zette me wel aan het denken

over de rivieren waar ik voor mijn werk als visbioloog ben geweest. Op veel van die plekken waren mensen voor wie de watergeesten een realiteit waren. Zo is er Nyaminyami, de god van de rivier de Zambezi. Nyaminyami heeft een vissenkop en het lijf van een slang. Hij beschermt de mensen die in de Zambezi-vallei wonen, maar hij verlangt daar wel loyaliteit en rituelen voor terug. Toen in 1956 begonnen werd met de aanleg van de Karibastuwdam moesten vele mensen verhuizen en bovendien werd Nyaminyami van zijn vrouw gescheiden die een stuk stroomafwaarts was toen de werkzaamheden startten. In 1957 zijn rond de dam toen de grootste overstromingen sinds mensenheugenis opgetreden met een honderdtal doden tot gevolg. Alleen na interventie van stamoudsten en lokale priesters kon Nyaminyami tot bedaren worden gebracht. Zelf heb ik zijn beeld bovenop de dam kunnen bekijken en als je de grootsheid van de rivier tot je laat doordringen is het niet moeilijk je in te denken dat de riviergod voor velen hier een realiteit is. Ook de door-en-door christelijke Ethiopiërs hebben een diep ontzag voor de geest van de Blauwe Nijl, die ze vaak Gihon noemen, een naam die uit de bijbel komt en als een van de vier rivieren uit het paradijs wordt beschreven.

**Dubbele maan:
onze riviergeest Nyaminyami?**

Imkerdocent Aat Rietveld toont als resultaat de honingraat. Foto: Iris van der Vlerk

Deze verhalen tonen het besef van de mens dat ze klein zijn vergeleken met de grote natuurverschijnselen van de rivier: de rivier leidt hen, is ze de baas, maar stelt ze ook in staat om te leven. Tegenwoordig is bijna overal die relatie omgekeerd, want de rivieren zijn afhankelijk van wat wij ermee doen. Dammen, vervuiling, overbevissing, daartegen is geen riviergod bestand. Wat wel zou kunnen helpen is dat de rivier als rechtspersoon wordt gezien: “De rivier is zichzelf”. Dat mag gek klinken, maar bedrijven kunnen ook een rechtspersoon zijn, dus waarom rivieren niet, of meren, of bossen? Wellicht geeft ze dat mogelijkheden zich te verdedigen.

Leo Nagelkerke, West-Brabantse Vogelwerkgroep

Markandalletjes

- * Het nazomert maar door in alle kleuren, paddenstoelen tekenen de zwoele herfst.
- * Wat kan één zo’n blikje in het veld je hele blikveld verzielen. En wat geeft meenemen een opgeruimd gevoel!
- * Mijlpaal: Waterschap stelde Markdal-zuid (Galder-Strijbeek) vast. Bestuur vraagt aandacht voor Strijbeeksebeek (EVZ), waterschapsbosje, (vlecht)heggen, vogelvriendelijke inrichting. Aanleg wandel- en fietspaden uitgesteld door meningsverschillen. Knelpunten Alphen-Chaam (geen geld?), Natuurmonumenten (eigen grond, geen recreatie?). Teleurstellend, voor integraal plan. Mensen het sluitstuk worden?
- * Familiewandeling Paddenstoelen. Alle soorten, maten, kleuren, stippen, zwammen. Zaterdag 14 okt. 10-14u. Boswachterij Dorst. Inschrijven noodzaak. IVN Mark&Donge.
- * Bijenhouden? Cursus Imker? Start 25 jan. Twintig lessen. Wolfslaar. Bredaas Bijenhouders Collectief (BBC). Zie: www.bijenhouders.nl > cursusaanbod > basiscursus imkeren > Breda.
- * Markdal: Visarend bij Bieberg (Egbert Eilander, Nico Natuur). Toen na aanleg meanders, gaf visarend twee weken lang vanaf stuw Bieberg demo visvangst! Nieuwe voorbode?

Joop van Riet – natuurgids IVN Mark&Donge

Zwammig weer met paddenstoelen in alle maten, soorten én kleuren